

Historia VII – 27 maja 2020r.

Temat: Zamach majowy i rządy sanacji.

- ✓ Dowiem się, na czym polegał kryzys demokracji parlamentarnej w Polsce. Poznam – przyczyny, przebieg i skutki przewrotu majowego oraz oblicze polskiego autorytaryzmy – rządy sanacji, zmiany ustrojowe (konstytucja kwietniowa z 1935 r.).

1. Zapoznaj się z tekstem podręcznika: **Temat: Zamach majowy i rządy sanacji – str. 240-244**

Zwróć uwagę na:

- przyczyny i przejawy kryzysu rządów parlamentarnych w II Rzeczypospolitej
- przebieg i skutki zamachu majowego
- wybór I. Mościckiego na prezydenta
- wzmocnienie władzy wykonawczej poprzez wprowadzenie noweli sierpniowej
- główne zasady ustrojowe konstytucji kwietniowej z 1935 r.
- cechy charakterystyczne rządów sanacji do 1935 r.
- stosunek rządów sanacyjnych do opozycji politycznej (proces brzeski, wybory brzeskie)
- śmierć J. Piłsudskiego i walka o władzę w obozie sanacji
- polski autorytaryzm na tle europejskim
- znaczenie terminów: *przewrót majowy, piłsudczycy, sanacja, autorytaryzm, nowela sierpniowa, rządy pułkowników, BBWR, Centrolew*

2. Dla chętnych:

- ✓ Zapoznaj się z materiałami dodatkowymi :

- <https://epodreczniki.pl/a/przewrot-majowy-i-jego-konsekwencje/DFIhqJePy>
- <https://epodreczniki.pl/a/rzady-sanacji/DW4IIvKz3>
- <https://www.youtube.com/watch?v=eWV4gZ3H4kY>

3. Wykonaj w zeszycie przedmiotowym:

- zadania 1- 3 z podręcznika ze strony 244.

Dla chętnych:

- ✓ Wykonaj polecenia „Praca z tekstem źródłowym” str. 241

- Kontakt z uczniami na Messengerze
- E-mail nauczyciela: iwondob@op.pl
- Konsultacja z nauczycielem na Skype – czwartek 11.00-12.00

Zamach Józefa Piłsudskiego i rządu sanacji

1. Zamach Józefa Piłsudskiego

- a. kryzys **rządów parlamentarnych** powodował rosnące niezadowolenie społeczne
- b. kolejną falę niezadowolenia spowodowało powołanie nowego rządu
– premierem został **Wincenty Witos**
- c. **12 V 1926 r.** w Warszawie wybuchły walki między oddziałami popierającymi Józefa Piłsudskiego a oddziałami wiernymi rządowi, zakończone zwycięstwem piłsudczyków
- d. zmiany w najwyższych zmianach
– 14 V 1926 r. do dymisji podał się prezydent **Stanisław Wojciechowski** i rząd **Wincentego Witos**
– 29 V 1926 r. na urząd prezydenta został wybrany **Ignacy Mościcki**

2. Zmiana konstytucji

- a. **nowela sierpniowa** – 2 VIII 1926 r.
– prezydent uzyskał prawo wydawania **dekretów**
– prezydent uzyskał prawo rozwiązania sejmu i senatu przed upływem kadencji
- b. **23 IV 1935 r.** sejm uchwalił nową konstytucję – tzw. **konstytucja kwietniowa**
– konstytucja kwietniowa wzmocniła władzę prezydenta
– ustanowienie konstytucji kwietniowej stanowiło odejście od modelu parlamentarno-gabinetowego i trójpodziału władzy

3. Charakter rządów sanacyjnych

- a. zwolennicy **Józefa Piłsudskiego** sprawowali władzę pod hasłem sanacji, czyli uzdrowienia życia publicznego w Polsce, dlatego zaczęto ich nazywać obozem sanacyjnym
- b. Józef Piłsudski wywierał decydujący wpływ na rządy, ale nie sprawował najwyższych stanowisk państwowych
- c. zwolennicy Piłsudskiego utworzyli **Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem (BBWR)** – **Walery Sławek**
- d. BBWR odniósł zwycięstwo w wyborach parlamentarnych w **1928 r.**

4. Zaostrzenie się konfliktu obozu sanacyjnego z opozycją

- a. konsolidacja opozycji
– w 1929 r. powstał tzw. **Centrolew** – sojusz partii lewicowych, ludowych i chadeckich
– Centrolew zorganizował 29 czerwca 1930 r. w Krakowie **Kongres Obrony Prawa i Wolności Ludu**
- b. reakcja obozu sanacyjnego
– czołowi działacze Centrolewu zostali uwięzieni w twierdzy brzeskiej (m.in. **Wincenty Witos, Wojciech Korfanty**)
– prezydent **Ignacy Mościcki** rozwiązał parlament
- c. wybory w **1930 r.**, zwane **wyborami brzeskimi**, wygrał **BBWR** – obóz sanacyjny uzyskał 56% miejsc w parlamencie
- d. w 1932 r. odbył się tzw. **proces brzeski**, w którym przywódcy **Centrolewu** zostali osądzeni i skazani na kary więzienia

5. Rządy sanacyjne po śmierci Józefa Piłsudskiego

- a. **Józef Piłsudski zmarł 12 V 1935 r.**
- b. po śmierci Józefa Piłsudskiego obóz sanacyjny uległ podziałowi i ukształtowały się dwie grupy:
– **grupa zamkowa** z prezydentem **Ignacym Mościckim** na czele
– tzw. grupa **GISZ** z **Edwardem Rydzem-Śmigłym** na czele
- c. w 1935 r. został rozwiązany BBWR (**Walery Sławek** popełnił samobójstwo)
- d. w 1937 r. politycy sanacyjni utworzyli nową partię – **Obóz Zjednoczenia Narodowego (OZN** – „ozon”) – Adam Koc